

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ОРГАНІЧНЕ АГРОВИРОБНИЦТВО:
ОСВІТА І НАУКА»**

**Київ
2019**

УДК 65.012.8 (082)

**Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 17.09.2019 № 6)**

**Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Органічне агровиробництво: освіта і наука».
31 жовтня 2019 року, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2019. –
141 с.**

**За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми
відповідальність несуть автори публікацій**

УДК 634.23 (045)

І ГРАСЬКО Т.В., канд. с.-г. наук;

І БОЛОЦЬКА А.В., студентка 41 АГ

Львівський державний агротехнологічний університет

tel@ingerasko@gmail.com

ВПЛИВ ІНОКУЛЯЦІЇ СИМБІОТИЧНИМИ ГРИБАМИ НА ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ЧЕРЕШНІ В УМОВАХ ЗАЛУЖЕННЯ ПРИРОДНИМИ ТРАВАМИ ТА ГІСОПОМ ЛІКАРСЬКИМ

Актуальність наших досліджень зумовлено потребою у розробці органічної технології вирощування черешні, яка є домінуючою плодовою культурою нашого регіону (м. Мелітополь, Запорізька обл.).

Метою було дослідити продукційний процес черешні за інокуляції симбіотичними енто- та ектомікоризними грибами в умовах залуження саду природними травами та гісопом лікарським.

Завданням було визначити річний приріст діаметра штамба дерев, сумарний річний приріст пагонів, площу листків, кількість квітів, ступінь зв'язування плодів, розмір та масу плоду, співвідношення маси плоду і маси шкірки та біологічну врожайність черешні за дії симбіотичної мікоризи в умовах залуження природними травами та гісопом лікарським.

Дослід закладено у дослідному саду ТДАТУ (с. Нове Мелітопольського р-ну Запорізької обл.). Ґрунт дослідної ділянки каштановий, солонцюватий, супіщаний зі слаболужною реакцією ґрунтового розчину. Ґрунтові умови дослідного саду є сприятливими для мікоризації, оскільки показано, що низький рівень забезпечення ґрунтів азотом та фосфором сприяє колонізації коренів рослин симбіотичними грибами. Дослідна ділянка знаходиться у зоні Степу у другому агрокліматичному районі, який характеризують як посушливий та дуже теплий.

Рослинним матеріалом є дерева черешні (*Prunus avium* L. / *Prunus mahaleb*) сорту Ділема, 2011 року садіння. Схема садіння 7x5 м.

Мікоризні інокулянти: MicoApply Superconcentrate 10 – ендомікориза; MicoApply Micronized Endo/Ecto – енто-ектомікориза.

Загальна площа дослідної ділянки саду становить 1,4 га, причому на половині площі (0,7 га) з 2013 року як жива мульча ростуть природні трави, які періодично скошують (скошена маса залишається на місці). На другій половині площі (0,7 га) у жовтні 2017 року було посіяно лікарські трави, з яких найкраще прижився гісоп лікарський (*Hyssopus officinalis*). Інокуляцію мікоризними грибами проводили у вересні 2018 року відповідно до інструкцій виробника.

Інфікування коренів черешні мікоризними інокулянтами проведено у двох варіантах: 1) MусoApplay Superconcentrate 10 та 2) MусoApplay Micronized Endo/Ecto. Контролем був варіант без обробки інокулянтами. Таким чином, схема досліду була такою:

- 1) контроль – залуження природними травами, відсутність інокуляції;
- 2) залуження гісопом лікарським, відсутність інокуляції;
- 3) залуження природними травами, інокуляція MусoApplay Superconcentrate 10;
- 4) залуження гісопом лікарським, інокуляція MусoApplay Superconcentrate 10;
- 5) залуження природними травами, інокуляція MусoApplay Micronized Endo/Ecto;
- 6) залуження гісопом лікарським, інокуляція MусoApplay Micronized Endo/Ecto.

Дослід проведено у чотирикратному повторенні по 4 дерева.

Для виконання поставлених завдань використовували загальновизнану методику проведення польових досліджень з плодовими культурами (Кондратенко П.В., Бублик М.О., 1995).

Біологічна врожайність дерев черешні була мала, оскільки сад ще не вступив у повне плодоношення та вирощується у складних умовах посухи без поливу. Проте, можна зазначити, що найбільшу врожайність отримали у варіанті із залуженням гісопом лікарським та інокуляцією дерев ендео-ектомікоризою, причому слід зазначити, що залуження гісопом лікарським сприяло збільшенню врожайності черешні у 1,4 раза (порівняно із залуженням природними травами); інокуляція ендео-ектомікоризою на ділянці з гісопом сприяла збільшенню врожаю у 1,6 раза (порівняно з ділянкою, залуженою гісопом, без інокуляції дерев); ендео-ектомікориза була ще ефективнішою за ендео-ектомікоризу – врожайність зросла у 2,7 раза, порівняно із залуженням гісопом без інокуляції дерев. На ділянці, залуженій природними травами, інокуляція ендео-ектомікоризою сприяла збільшенню врожаю у 2 раза, ендео-ектомікоризою – у 2,2 раза. Цікаво, що у варіанті досліду із найбільшою врожайністю була найменша площа листової поверхні, але найбільша кількість квіток. Ймовірно, цей феномен пов'язаний із збільшенням фосфорного живлення за використання ендео-ектомікоризу, що буде з'ясовано у подальших дослідженнях.

Висновок. Отже, можна констатувати, що без інокуляції дерев черешні мікоризою, залуження гісопом лікарським, порівняно із залуженням природними травами, сприяло зменшенню сумарного річного приросту пагонів (на 48 %), але збільшувало ступінь зав'язування плодів (на 30 %) що дало збільшення врожаю на 40 %. Проте плоди поступалися за масою плодам решти варіантів досліду і мали великі камінці.

Інокуляція дерев черешні ендомікоризою: на ділянці природних трав суттєво збільшувала ступінь зав'язування плодів (на 50 %), що відбилося на збільшенні врожаю у 2 рази (порівняно з ділянкою без інокуляції дерев); на ділянці гісопу лікарського – суттєво збільшило масу плоду (на 38 %), що збільшило врожайність на 57 % (порівняно з ділянкою гісопу без інокуляції дерев).

Інокуляція дерев черешні енто-ектомікоризою: на ділянці природних трав суттєво збільшило масу плоду (на 20 %), що, відповідно, збільшило врожайність у 2,2 рази (порівняно з ділянкою без інокуляції дерев); на ділянці гісопу лікарського – істотно зменшувало площу листків (у 2,1 рази), але суттєво збільшувало кількість квітів (у 2,9 рази), що, відповідно, відбилося на збільшенні врожаю у 2,7 рази.

УДК [581.143:582.741]:661.162.65 (045)

ХОДАНІЦЬКА О.О., канд. с.-г. наук

Вінницький національний аграрний університет

olena.khodanitska@gmail.com

ВПЛИВ РІСТРЕГУЛЮЮЧИХ РЕЧОВИН НА ВРОЖАЙНІСТЬ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО

Одним важливих з питань фітофізіології та рослинництва є можливість регуляції розвитку рослин та тривалості окремих етапів онтогенезу з метою підвищення врожайності сільськогосподарських культур. Застосування рістрегулюючих речовин дозволяє цілеспрямовано впливати на морфогенез рослин, реалізувати потенційні можливості сортів та гібридів, посилювати окремі ознаки в рамках норми реакції та підвищувати стійкість рослин до дії чинників середовища [1]. За своєю дією та біохімічним складом регулятори росту включають аналоги фітогормонів або модифікатори їх дії. До сучасних препаратів належать нативні фітогормони, їх синтетичні аналоги або композиційні препарати, які містять збалансований комплекс фіторегуляторів, біологічно активних речовин, мікроелементів, що активно долучаються до обміну речовин, призводять до змін у рості і розвитку, сприяють підвищенню біологічної та господарської ефективності рослинництва. Механізм впливу препаратів нового покоління пов'язаний з активізацією реакцій клітинного дихання, ферментних систем, збільшенням швидкості мембранного транспорту, процесів мінерального живлення, внаслідок чого зростає біологічна ефективність способів вирощування рослин [2].

Посилений розвиток асиміляційного апарату призводить до інтенсифікації синтезу органічних речовин, які використовують для потреб

ЗМІСТ

<i>МОНАРХ В.В.</i> Органічне насінництво в контексті євроінтеграції України	4
<i>БІЛОТКАЧ І.А., ГОНЧАРЕНКО О.В.</i> Система інституціонального регулювання ринку органічної сільськогосподарської продукції	6
<i>ГОВЕНЬКО Р.В., КАЛЕНСЬКА С.М., АНТАЛ Т.В.</i> Застосування різних видів рідких азотних добрив на посівах кукурудзи в умовах ФГ «Богатирівське» на темно-сірих опідзолених ґрунтах	9
<i>БАГОРКА М.О., ДОНСЬКИХ А.С.</i> Формування стратегії розвитку аграрних підприємств з виробництва органічної продукції	10
<i>СВИСТУНОВ Ю.В., ЄРМАКОВА Л. М.</i> Стан, перспективи вирощування та оптимізація живлення кукурудзи на чорноземах типових	13
<i>ВАТАМАНЮК О.В.</i> Загрози, спричинені амброзією полинолистюю	15
<i>ЛИХОВИД П.В., БІЛЯЄВА І.М., БОЙЦЕНЮК Х.І.</i> Захист рослин в системах органічного землеробства в сучасних агрокліматичних умовах	18
<i>КОЛІСНИК О.М.</i> Стійкість гібридів кукурудзи до вилягання залежно від строків сівби	20
<i>ІВАНЦОВ П.Д., БОРИСЕВИЧ Л.В., ГОРНІЧНИЙ Б.Р.</i> Ведення органічного землеробства в умовах Полісся Житомирщини на прикладі ПП «Галекс-Агро»	23
<i>НАКОНЕЧНИЙ Р.А., КОПИТКО А.Д.</i> Політико-правові аспекти розвитку органічного агровиробництва в Україні	28
<i>СОЛОМОН А.М.</i> Вплив кліматичних умов на мікроорганізми	31
<i>ПІНЧУК Н.В., ВЕРГЕЛЕС П.М., КОВАЛЕНКО Т.М., РУДСЬКА Н.О.</i> Регуляція чисельності основних шкідників на посівах гороху	34
<i>ОНОФРИЙ Т.Р., КОЛЕНДА О.В., КОЛЕНДА Н.О.</i> Органічні технології як пріоритетний напрям розвитку сільського господарства Волині	38
<i>ОКРУШКО С.Є.</i> Оцінювання впливу регулятора росту Марс ЕЛ на формування врожайності гібридів буряку столового	41

<i>ПІНЬКОВСЬКИЙ Г.В., ТАНЧИК С.П.</i> Фотосинтетична діяльність посівів соняшнику залежно від строків сівби та густоти стояння рослин у Правобережному Степу України	45
<i>ПРИМАК І.Д., БОГАТИР Л.В., КАРАУЛЬНА В.М.</i> Трактування родючості ґрунту в органічному землеробстві у контексті нової біосферної парадигми природокористування закону ноосфери В.І. Вернадського	49
<i>ПРОЦЬ О.В., ДАЦІВ В.П.</i> Органічне виробництво – запорука продовольчої безпеки	53
<i>РОЖКО В.М., МАТИСЬКО В.М., ПОДГОРНИЙ В.М., КОВАЛЕНКО Є.Г.</i> Зміна родючості ґрунту та ефективність вирощування пшениці озимої за різних систем землеробства в умовах ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»	56
<i>СЛОБОДЯНИК Г.Я., КОЛЯДА І.Л.</i> Вплив удобрення на мікробіологічні особливості ґрунту і продуктивність цибулі порей	58
<i>СОЙКА О.П., КОНДРАТЮК Р.Р., КРУК Н.Й.</i> Органічне садівництво – стратегія розвитку	61
<i>ТАНЧИК С.П., ЛІТВИНОВ Д.В., ПАВЛОВ О.С., БАБЕНКО А.І., СІНЧЕНКО В.В.</i> Біологічний азот та його значення в землеробстві України	64
<i>УШАКОВА С.В., ШЕВЕРДСЄВА І.С.</i> Перспективи виробництва органічного зерна в Україні	67
<i>ГЕРАСЬКО Т.В., ЗАБОЛОЦЬКА А.В.</i> Вплив інокуляції симбіотичними грибами на показники продуктивності черешні в умовах залуження природними травами та гісопом лікарським	69
<i>ХОДАНІЦЬКА О.О.</i> Вплив рістрегулюючих речовин на врожайність льону олійного	71
<i>ЯКОВЕЦЬ Л.А.</i> Органічне землеробство як складова екологічно безпечної продукції	74
<i>ЧЕРНОВА А.В., КОВАЛЕНКО О.А., КОРХОВА М.М.</i> Вживаність сорго цукрового за використання мікродобрив та бактеріальних препаратів в умовах Південного Степу України	77
<i>ШОВКОВА О.В., ЗВОНАР Л.М.</i> Ріст і розвиток рослин сої залежно від передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень посівів мікродобривами	79
<i>ВАХНЯК В.С., ГАВРИЛЮК В.Б., КОЖЕВНИКОВА В.Л.</i> Оцінювання придатності ґрунтів території НПП «Подільські Товтри» для органічного землеробства	82